Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN WONEN, ENERGIE EN KLIMAAT, TOERISME EN JEUGD

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: **agendering op het Overlegcomité van een nota aangaande de validatie en indiening van het Belgisch Sociaal Klimaatplan**

Samenvatting

Voor de indiening van het Belgische Sociaal Klimaatplan is de in de Verordening (EU) 2023/955 voorziene deadline van eind juni 2025 overschreden. Nu de verschillende entiteiten hun maatregelen politiek hebben gevalideerd, kunnen deze worden geïntegreerd in het Belgische plan, met het oog op validatie ervan door de Nationale Klimaatcommissie gevolgd door indiening bij de Europese Commissie.

De Vlaamse Regering vraagt het Overlegcomité akte te nemen van de gebundelde politiek gevalideerde maatregelen. Op basis daarvan kan de Werkgroep Sociaal Klimaatplan van de Nationale Klimaatcommissie dan op korte termijn de andere gemeenschappelijke onderdelen van het Belgisch Sociaal Klimaatplan afwerken. Het volledige plan kan vervolgens door de Nationale Klimaatcommissie worden goedgekeurd voorafgaand aan de indiening ervan bij de Europese Commissie.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

De Vlaamse projecten in het kader van het Sociaal Klimaatfonds worden uitgevoerd door het Vlaams Energie- en Klimaatagentschap (VEKA), Agentschap Wonen in Vlaanderen (WiV), departement Mobiliteit en Openbare Werken (dMOW), De Lijn en VLAIO, Agentschap Binnenlands Bestuur (ABB) en de Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV), departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken (DKBUZA) en departement Financiën en Begroting (dFB).
Het betreft volgende beleidsvelden:

- VEKA: beleidsveld Energie en Klimaat
- WiV: beleidsveld Wonen
- VLAIO: beleidsveld economie
- dMOW: beleidsveld mobiliteit
- De Lijn: beleidsveld mobiliteit
- ABB: beleidsveld binnenlands bestuur

- PMV: beleidsveld economie
- DKBUZA: ondersteuning Vlaamse Regering
- dFB: budgettair beleid

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Op 6 oktober 2025 keurde het Overlegcomité op voorstel van het Waalse Gewest de finale verdeling van het Belgische budget uit het Sociaal Klimaatfonds voor de periode 2026 tot en met 2032 goed.

Op 19 december 2025 hechtte de Vlaamse Regering haar definitieve goedkeuring aan de verdeling van het Vlaamse budget uit het Sociaal Klimaatfonds en de governance van het Sociaal Klimaatplan (VR 2025 1912 DOC.1303/1BIS).

Op de ministerraad van 30 april werd de nota aan het Overlegcomité "De afwerking en indiening van het Belgische Sociaal Klimaatplan" goedgekeurd, met de vraag om met hoogdringendheid de voorbereiding van het Belgische SKP af te werken. Concreet vroeg de Vlaamse Regering aan de federale overheid en de gewesten om hun maatregelen zo snel mogelijk af te werken en te bundelen zodat het SKP uiterlijk op 9 juni 2026 kan worden ingediend bij de Europese Commissie (EC). Deze deadline werd niet gehaald, onder meer doordat de federale en de Brusselse maatregelen politiek nog niet gevalideerd werden. Later werd duidelijk dat ook in het Waalse Gewest de maatregelen nog niet waren gefinaliseerd. Daardoor was een goedkeuring voor het zomerreces niet meer mogelijk.

Met een nieuwe nota OC wenst de Vlaamse Regering de finale stappen in het proces om te komen tot de indiening van het Belgische Sociaal Klimaatplan vast te leggen.

2. INHOUD

Uiteenzetting

Op Europees niveau werd het Sociaal Klimaatfonds (SKF) opgericht om de sociale impact van het aankomende nieuwe emissiehandelssysteem voor gebouwen en transport (ETS2) te verzachten.
Voor België is een SKF-budget beschikbaar van 2,21 miljard euro: 1.656.324.515 euro SKF en 552.108.172 euro cofinanciering (25%), te verdelen over de federale overheid en de drie gewesten. Om aanspraak te kunnen maken op deze middelen voor de periode 2026 tot half 2032, moet elke lidstaat een Sociaal Klimaatplan indienen bij de Europese Commissie. Volgens de bepalingen van Verordening (EU) 2023/955 VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD van 10 mei 2023 tot oprichting van een sociaal klimaatfonds moest dit plan uiterlijk 30 juni 2025 worden ingediend.

Binnen België werd in de Nationale Klimaatcommissie overeengekomen dat elke entiteit (de drie gewesten en het federale niveau) een eigen bijdrage met maatregelen opstelt. Nadat deze wordt goedgekeurd, wordt ze gecompileerd in een Belgisch plan, dat na validatie door de Nationale Klimaatcommissie en het Overlegcomité wordt ingediend bij de Europese Commissie. Elk land moest uiterlijk 30 juni 2025 een Sociaal Klimaatplan (SKP) met maatregelen en investeringen indienen bij de Europese Commissie om aanspraak te kunnen maken op de middelen van het Sociaal Klimaatfonds (SCF).

De opmaak van het Belgische plan heeft aanzienlijke vertraging opgelopen waardoor de officiële deadline van 30 juni 2025 niet werd gehaald. Aan de basis van de laattijdige indiening liggen voornamelijk de volgende oorzaken:
- Uitblijven van een beslissing over de intra-Belgische verdeling van het Belgische budget;

- Uitblijven van een beslissing tot aanduiding van een Belgische autoriteit die moet functioneren als exclusief aanspreekpunt tussen ons land en de Europese Commissie;
- De tijdsintensieve uitwerking van de maatregelen bij de vier entiteiten, die moeten voldoen aan een breed pakket inhoudelijke en vormelijke vereisten.

Op 6 oktober 2025 keurde het Overlegcomité de finale verdeling van het Belgische budget uit het Sociaal Klimaatfonds voor de periode 2026 tot en met 2032 goed.
- Federale Staat: 13,13%
- Vlaams Gewest: 43,42%
- Waals Gewest: 32,95%
- Brussels Hoofdstedelijk gewest: 10,50%

Voor meerdere maatregelen is de opstart door de entiteiten voorzien in 2026, waardoor de afwerking en indiening van het geïntegreerde Belgische Sociaal Klimaatplan van belang zijn. Eens ingediend voorziet de EC een periode tot maximaal 5 maanden voor evaluatie en beoordeling van het plan.

Nu enkele belangrijke obstakels voor de afwerking en indiening van het Belgische Sociaal Klimaatplan zijn weggewerkt, is een zo snel mogelijke indiening hoogdringend:
- Er zijn bij meerdere entiteiten maatregelen waarvan opstart voorzien en gebudgetteerd is vanaf 2026;
- De lancering van de maatregelen uit het plan kan een welkome positieve impuls geven aan de economische activiteit in onder meer de sectoren bouw en mobiliteit;
- De Europese middelen kunnen pas door de EU worden toegekend en overgemaakt na goedkeuring door de Europese Commissie van het nationale Sociaal Klimaatplan;
- De nota aan het Overlegcomité van 13 januari 2026, geagendeerd door de federale minister van Europese Zaken, betreffende de omzetten en uitvoeren van Europees recht verzoekt de bevoegde autoriteiten van de gefedereerde entiteiten om de overschreden én toekomstige deadlines te respecteren zodat boetes en andere problemen kunnen worden vermeden.

Op het Overlegcomité van 19/05/2026 werd het volgende genotificeerd:

"Het dossier zal op korte termijn worden voorgelegd aan een volgend (elektronisch/buitengewoon) Comité, uiterlijk tegen 15 juni 2026."

Op 15/06/2026 waren evenwel nog niet alle entiteiten in staat gevalideerde maatregelen voor te leggen aan het Overlegcomité.

Per mail van 15 oktober gaf het kabinet van Minister-President Dolimont aan dat het Waalse Gewest zijn maatregelen naar alle waarschijnlijkheid zou goedkeuren op 12 november. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest en de federale Staat gaven al eerder aan dat zij in staat waren hun maatregelen formeel in te dienen bij de Europese Commissie.

Bijgevolg kan worden vastgesteld dat de vier entiteiten hun maatregelen op 12 november afgewerkt politiek gevalideerd zullen hebben. Het Overlegcomité van 16 november vormt dan ook de eerstvolgende gelegenheid om het Overlegcomité formeel kennis te laten nemen van de verschillende maatregelen met ook op indiening.

Met bijgaande nota aan het Overlegcomité verzoekt de Vlaamse Regering om, via een elektronisch Overlegcomité, akte te willen nemen van de gebundelde maatregelen van de vier entiteiten. Ook wordt voorgesteld dat de andere gemeenschappelijke elementen van het plan zo snel mogelijk worden gefinaliseerd en het integrale Belgische plan te laten valideren door de Nationale Klimaatcommissie gevolgd door de indiening bij de Europese Commissie.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Niet van toepassing

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en het personeelsbudget zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de human resources, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Het voorstel van beslissing heeft geen impact op het personeel, de werkingsuitgaven, investeringen, schuld en ontvangsten van de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring door de Vlaamse Regering van de nota aan het Overlegcomité zal de minister-president de nota agenderen met de vraag een elektronisch Overlegcomité te organiseren.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° bijgaande nota aan het Overlegcomité goed te keuren;

2° de minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten de nota te agenderen op het eerstvolgende Overlegcomité.

De Vlaamse minister van Wonen, Energie en Klimaat, Toerisme en Jeugd

Melissa DEPRAETERE